

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Kulturnämnden

Datum:
2024-10-21

Diarienummer:
KTN-2024-00615

Handläggare:
Pia Sörås Staflin

Ersättningslokal Uppsala Industriminnesförening samt samlingslokal för föreningslivet

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

1. **att** i enlighet med beslutad lokalförsörjningsplan hyra in Centralpaviljongen/Karl Johangårdarna i Svartbäcken från och med 2025,
2. **att** upplåta lokal till Uppsala industrimuseums utställning,
3. **att** Uppsala Industriminnesförening får bedriva verksamhet i lokalerna och nyttja samlingslokalen utan kostnad, samt
4. **att** förvaltningen får i uppdrag att skapa förutsättningar för att samlingslokalen ska vara uthyrningsbar till föreningar, privatpersoner och företag enligt samma modell som för kommunens skolmatsalar och aulor.

Ärendet

Uppsala Industriminnesförening driver Uppsala Industrimuseum med syfte att lyfta fram Uppsalas industrihistoria. Från och med 2025 är föreningen i behov av mer kostnadseffektiva utställningslokaler. Verksamheten är viktig för kommunen för att hålla kunskap och dokumentation om Uppsalas industriella historia levande och att tillgängliggöra den för allmänheten. Fastighetsstaben har haft i uppdrag att ta fram förslag på ersättningslokaler och förslaget är Centralpaviljongen, Karl Johangårdarna i Svartbäcken. Där kan Uppsala Industrimuseum erbjudas utställningslokaler samt tillgång till samlingssal vid behov. Samlingssalen föreslår även användas som uthyrningsbar resurs för föreningsliv med flera aktörer.

Beredning

Ärendet har beretts av kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen tillsammans med Fastighetsstaben.

Föredragning

Uppsala Industriminnesförening bedriver sedan 1990-talet en museiverksamhet, Uppsala Industrimuseum, med dokumentation, utställning och programverksamhet med syftet att lyfta fram industristaden Uppsala och dess historia genom att förvalta och levandegöra det industriella kulturarvet. Föreningens fokus ligger på Uppsalas industrihistoria från 1860-talet fram till 1970-talet. Föreningen förmedlar både historien kring de företag som var och är aktiva i Uppsala men också kring de människor som var verksamma inom industrin. Den mest centrala delen av föreningens verksamhet utgörs av museet med föremålssamlingar på Salagatan 18 B dit föreningen flyttade 2022 på grund av att fastighetsägaren ville renovera och förändra nyttjandet av tidigare lokal.

Föreningen arbetar med att dokumentera hur industristaden Uppsala kom till, vad den bestod av och varför och hur den utvecklades. Denna omfattande dokumentation är tillgängliggjord på föreningens webbsida. Föreningens verksamhet består även av föredrag, dramatiseringar och filmvisningar samt stadsvandringar, studiebesök, studiecirkel och temakvällar. Föreningen samverkar också med andra organisationer och föreningar med anknytning till industrihistoria, bland annat Nymans vänner och Föreningen för Kvinnors historia. Föreningen tilldelades Uppsala kommuns kulturarvspris 2022.

Verksamheten är av betydelse i kommunen för att hålla kunskap och dokumentation om Uppsalas industriella historia levande och aktuell samt göra Uppsalas industriella historia tillgänglig för allmänheten.

Uppsala Industriminnesförening hyr nuvarande lokal av Uppsala kommun som i sin tur hyr lokalen av Bonnier fastigheter. Hyresskillnaden mellan nuvarande och tidigare lokal täcks av fastighetsägaren genom hyresrabatt fram till och med december 2024. Från och med januari 2025 upphör rabatten och hyreskostnaden ökar från 715 tkr 2024 till 1 136 tkr 2025.

I samband med att KTN beslutade om verksamhetsbidrag för 2024 (KTN-2023- 00500) gjordes ett tydligt ställningstagande att inte höja föreningens verksamhetsbidrag så att det skulle täcka hela hyreskostnaden för 2024, ej heller för 2025. Verksamhetsbidraget föreningen beviljades för 2024 uppgick till 525 tkr.

Fastighetsstaben har i lokalförsörjningsplanen för kultur- och fritidslokaler (KTN-2023-00736, KSN-2022-02285) haft i uppdrag att hitta en långsiktig, hållbar och kostnadseffektiv lösning för att Industriminnesföreningen fortsatt ska kunna driva publik verksamhet för Uppsalas invånare och besökare. Lokalen på Salagatan 18 B är uppsagd från och med 2025.

Enligt uppdraget har Centralpaviljongen/Karl Johangårdarna i Svartbäcken identifierats som en ny lämplig lokal av Fastighetsstaben i dialog med Uppsala industriminnesförening och förvaltningen.

Uppsala kommun förhyr sedan tidigare Centralpaviljongen av Rikshem för vård- och omsorgsförvaltningens räkning. Nuvarande hyresavtal sträcker sig till 2027 med möjlighet till förlängning. I nuläget är lokalerna tomställda och används inte för någon verksamhet.

Centralpaviljongen är en del av det ålderdoms- och sjukhem som ritades av den tidigare stadsarkitekten Gunnar Leche 1932. Byggnaden innehöll kök, matsal och samlingsal. I Centralpaviljongens närområde finns idag flera äldreboenden, träffpunkt för seniorer samt Fyrisgården. Bussförbindelserna är goda.

I lokalförsörjningsplanen för kultur- och fritidslokaler 2025 är föreslagen ny åtgärd att Fastighetstabens befintliga internhyresavtal med vård- och omsorgsnämnden för Centralpaviljongen förs över till kulturnämnden. Kulturnämnden hyr lokalerna från och med 2025 och erhåller kommunbidrag för detta. Industriminnesföreningen erbjuder så kallad exklusiv nyttjanderätt för den del av lokalerna som ska användas för Uppsala Industrimuseums utställningar samt tillgång utan kostnad till samlingslokal vid behov i samband med visningar och föredrag.

Genom denna lösning säkerställs Uppsala industriminnesförenings fortsatta museiverksamhet i syfte att hålla kunskap och dokumentation om Uppsalas industriella historia levande och aktuell samt att göra Uppsalas industriella historia tillgänglig för allmänheten, nu och i överskådlig framtid. Föreningen har också erbjudits att i samverkan med professionell utställningskompetens inom förvaltningens avdelning Konst och kulturarv utveckla visnings- och utställningsverksamheten i Uppsala industrimuseum så att fler kan och vill ta del av den.

Föreningen ska ha lämnat lokalerna på Salagatan i god tid före 31 december 2024. Renovering av lokalerna i Centralpaviljongen påbörjas senhösten 2024. Etablering och uppbyggnad av utställningar sker under våren 2025.

För att uppnå ett effektivt lokalutnyttjande föreslår förvaltningen, att den del av Centralpaviljongen som tidigare används som matsal, ska utrustas för att kunna användas av både Industriminnesföreningen och andra som samlingslokal för olika typer av sammankomster. Bokningen för andra aktörer än Industriminnesföreningen ska ske via kommunens bokningsservice och avgiften ska anpassas till vad som är en rimlig kostnad för föreningslivet. Förvaltningen föreslår också att det i uppdraget ska ingå att undersöka om lokalen kan användas av körer och hur den i så fall behöver anpassas och utrustas.

Ekonomiska konsekvenser

Uppsala kommuns fastighetsstab förhyr sedan tidigare aktuell lokal av Rikshem för vård- och omsorgsnämndens räkning. Avtalet sträcker sig till 2027. Enligt ärendets förslag överförs internavtalet för lokalen till kulturnämnden från och med 2025. För kommunen innebär förändringen alltså ingen ny hyreskostnad för lokalen. Kulturnämnden hyr lokalerna från och med 2025 och erhåller kommunbidrag för detta. Dock tillkommer kostnader gällande hyresgästanpassning av lokalen vilka kommer kunna presenteras av Fastighetsstaben i ett senare skede.

Uppsala Industriminnesförenings verksamhetsbidrag kommer att kunna sänkas i och med att det inte längre behöver täcka hyreskostnader. För 2025 föreslås bidraget sänkas från 525 000 kr till 380 000 kr för att kunna täcka kostnaderna kring återuppbyggnad och vissa kvalitetshöjande åtgärder av museiutställningen. Från och med 2026 kommer verksamhetsbidraget gälla endast ordinarie verksamhet och beräknas då kunna sänkas ganska kraftigt beroende på föreningens verksamhet och ambitionsnivå.

Utrustning av samlingslokalen beräknas rymmas inom befintlig budget 2024.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 21 oktober 2024

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen

Sten Bernhardsson
Förvaltningsdirektör